

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Évnyegyedre 1 frt 50 kr.
Előfizetni lehet csupán a kiadóhivatal-
nál Balassa-Gyarmaton.

A lap szellemi részére a a nyilttérre
vonatkozó minden közlemények a
szerkesztőhöz küldendők.

Bel- és külföldi hírlapok számára hír-
detményeket elfogad Káry Károly
hirdetmény-közvetítő irodája Buda-
pesten, 3 dob-utca, 14. sz. 2. ajtó.

Hirdetések díja:

Öt hasábnos példány 6 kr.
Bélyeg minden beiktatásánál 30 kr.
Nyilttér garmond sora 30 kr.

Hirdetéseket felvesz a kiadó,
Nagyobb és többhazéri hirdetések
juttatásánál csak közöltetnek.

Előfizetési pénzek, reclamatiók, és
hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

A

„NÓGRÁDI LAPOK” és „Honti Híradó”

politikai, társadalmi és közgazdászati hetilapra.

Előfizetési feltételek:

Fél évre 3 frt.
Évnyegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadó-
hoz czimezve, — legcélszerűbben posta-
utalvánnyal — a nyomtatandó példányok
a pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb
beküldendők.

Azon t. előfizetőket, kik hátralekakat
eddig be nem küldötték, tisztelettel felkér-
jük azok rövid idő alatti beküldésére, nehogy
a kiadóhivatalnál fennakadás történjék.

Losonc, augusztus 30.

Társadalmi életünkben még min-
dig mutatkoznak a kiskorúság jelei:
oly kúsált, oly semmitmondó az,
hogy bátran nevezhetjük kezdetleges-
nek. A társadalmat alkotó elemek
nyiltan és titokban farkasszemet néz-
nek egymással.

Megyénk polgárai a szabad gon-
dolkodásnak és huzafiságnak a múlt-
ban mintaképei voltak. Miféle átok
fogta meg őket annyira, hogy a ho-
lyett, hogy elődeik példájára csügge-
detlen küzdenének és harcolnának
a magasztosabbért, a fásult közö-
nyösség karjaiba, vagy a vakság
szolgálatába dobják magukat?...

De azért nem szabad kétségbe
esnünk társadalmunk ez állapota
felett, hanem résre kell állani azon
egyéneknek, kikben a józan gondol-
kodás, a tiszta, hazafias érzet, és a
szabadelvűség szent szelleme mocsok-
talanul megtestesítve van. Nem sza-
bad csüggedni, nem szabad félrevo-
nulni, sőt inkább törhetlen bátorság
és kitartással a tett terére kell lépni.
És ezt annál inkább megvárjuk, mert
hála az égnek! vannak megyénknek
oly jeles egyénei, kiket a szolgálal-
kuság, kiket a kegyelemmorzsa
száttató nyomorultlelkűség, kiket a
csalékony mázba bujtatott lelkivak-
ság nem mételyezett meg.

Ez egyénekhez van nekünk sza-
vunk arra nézve, hogy egyesüljenek
azon magasztos célra, hogy a pol-
gárokat nemes hivatásukról meggyőz-
zék és őket egygyé csatolják; a népet
pedig vezessék a világosítás fel-
ről, hogy mi a kötelessége.

Igaz, hogy az igazság és valódi
szabadság bajnokainak nemes küz-
elme rengeteg ellenségre talál. Az
harczuk gygási feladat. Az ellen-
él eszközei az üldözés, a gyanúsítás,

a rágalom, a piszkolódás, boszú és
az alattomos ármány. Nincs előttük
semmi szent, jelszavuk: a ezél szen-
teitit az eszközt. E lelki vakok, a
valódi szabadság ezen egyénei, polyp-
karokkal veszik körül a polgárok
nagy részét, a terelik mint a barmot,
hová nekik tetszik. Főfegyverük az
ámítás s a megvesztegetés nyomorult-
sága. Nyiltan gyávák a küzdésre,
hanem annál buzgóbbak a sötétség-
ben. Odalapulnak a tisztességes em-
berek szárnyai alá, hogy annál biz-
tosabban üzhessék szerepeiket. E faj
mételyezi meg megyénk társadalmát.

De o fajnak nem szabad többé
uralkodni, s addig, míg jogot nyer
az öntudatra öbredő nép kipusztitá-
sukra, le kell szorítani őket azon
térrel, hol működésük minden rész-
lete bűn és szegyen.

Megyénk polgárai közül a job-
baknak, a józanoknak, a becsülete-
seknek szorosan egyesülni kell a közel
jövő eseményeire. Ez erkölcsi és ha-
zafiai kötelességük. Az édes hazáért,
az öszpolgársáért a tettek mezejére
kell lépni, s nem szabad pillanatra
sem szem elöl téveszteni, hogy az
igazság harcza nehéz, de nemes harcz,
s hogy a dicsőség bajjal jár!

Felhívás

az orosz invázió által földönfutókká tett
törökországi lakosok segélyezésére.

Polgártársak!

Hónapok óta foly Bolgárország-
ban a véres harcz, melyet Török-
ország fiai küzdenek a hazájokba
betört ellenséggel.

Vér és iszony jelzi az orosz so-
reg lépteit s a merre megy, halál és
pusztulás jár nyomában. Orosz hadak
a Dunától a Balkán déli lejtőjéig
terjedő föld nagy részét bekalandoz-
ták, s a merre jártak, nincs többé
élet, nincs többé ember. A szántó-
földek termése a csatamének patkói
által elgázolva, virágzó helységek
feldulva és lángbaboritva, a lakosság
legyilkolva vagy elmenekülve, —
egész vidékek áldozatul estek a betört
ellenség pusztításainak.

Igen, polgártársak! a háborúnak
nem egyedüli áldozatai azon vitéz
főriak, kik fegyverrel a közben es-
nek el hazájuk védelmében, hanem
áldozata a szegény föld népe is: a
nők, aggok és gyermekek ezrei, kik
rombadöntött tűzhelyükről elüzetve,
hontalanul bolyongnak hazájokban.
És ha a vitéz török sereg vitéz sebe-
sültjeinek szenvedése megérdemli a
aziv nemes részvétét, kétszeresen meg-
érdemli azt az ellenség által földön-
futóvá tett földnépe: amannak a
háború szenvedésein kívül dicsőséget
is hoz, ennek csak kint és nyomort.

Értessülvo vagyunk, hogy Török-
ország déli tartományaiban ezreivel
bolyongnak ezen, felperzselt házaik-
ból kiűzött, szerencsétlenek, jobbára
munkaképtelen férfiak, nők, aggok
és gyermekek: nem találva fedelet,
mely éjjelre oltalmat adjon, nem ruhát,
mely tagjaikat befedje, nem kenyeret,
mely éhségüket csillapítsa.

A legnagyobb nyomor nem a
csatatérekken lakik, hanem a mene-
kütek közt: ezer és ezer embertár-
sunk küzd Törökországban az éh-
halállal.

Polgártársak!

A gondviselés jó terméssel áldotta
meg Magyarországot. Mindenkinék
van egy kevés fölöslege: ha pénzben
nem, életben.

Juttassunk Isten adományából
egy keveset azoknak, kiket az Isten
oly súlyosan meglátogatott.

Adakozzunk az orosz invázió
által földönfutókká tett törökországi
lakosok nyomorának enyhítésére. És
miután a háboru borzalmait nem tesz
nek különbséget ember és ember:
keresztény, mohamedán és zsidó kö-
zött, a mi könyörületességünk is egy-
iránt, vallás és nemzetiségi különbség
nélkül forduljon mindazokhoz, kik
egykori jólétük romjaiból nem ment-
hettek meg egyebet a pusztta életnél
és a bizalomnál Isten és embertár-
saik könyörületessége iránt.

És miután ama vidékeken, hová
e szerencsétlenek menekülnek, az élel-
mi szerek hiánya legnagyobb oka a
nyomornak, — mert ott már pénzért
sem lehet kapni kenyeret, — adakoz-
zunk ne csak pénzben, hanem ter-
mészetben is.

Alig lesz — még a legszegényebb
földmivesek soraiban is — fia Ma-
gyarországnak, ki, ha többel nem,
egy-két liter búzával vagy más élelmi-
szerrel ne járulhatna a felebaráti sze-
retet e művéhez; és nem lesz senki
olég köszívű arra, hogy feleslegből
megtagadjon egy darab kenyérre va-
lót, melylyel tán egy embertársát
mentheti meg az éhhaláltól.

Ha akad Magyarország minden
falujában egy-egy emberbarát, ki pol-
gártársai adományainak átvételére
vállalkozik, — ha akad minden vidé-
ken vagy megyében egy, vagy több
buzgó férfiú, ki a távolabb fekvő
falvak adományait egy forgalmi köz-
ponton, vasuti vagy gőzhajózási álló-
máson összegyűjti: könnyűvé lesz téve
a begyűlt adakozások elszállítása.

A kik e nemes emberbaráti célra
közreműködni hajlandók, azokat ezen-
nel felkérjük, egyrészt az adakozások
gyűjtésére, másrészt a begyűlt ada-
kozásoknak a vidék főbb pontjaira
való szállítására.

A gyűjtés minden rekiterjedhet
a mi az élet fentartására szolgál, első
sorban búzára, rozsa, hüvelyes vete-
ményekre s egyáltalán könnyen el-
tartható élelmiszerekre.

Az adakozások tömege és ez által
olcsóbb elszállítása ugy eszközölhető,
ha a gyűjtők a vidék egyes főbb he-
lyein összegyűlt adományok minőség-
éről és mennyiségéről alulírtak meg-
bizottját, Sztupa György országgyű-
lési képviselő urat (lakik: Budapest,
Kálvin-tér 1. sz.) írásbelileg értesítik,
ki az adományoknak, — az egyes
vidékek fekvése szerint — Budapestre,
vagy egyenesen rendeltetési helyükre
szállítása iránt intézkedni fog.

Az adományok hírlapilag nyug-
táztatni fognak.

Bizunk a magyar közönség em-
berbaráti részvételében a háboru e
szerencsétlen és ártatlan áldozatainak
kimondhatatlan szenvedéseire iránt és
kérjük polgártársainkat, járuljanak
adományaikkal e szegény menekütek
nyomorának enyhítéséhez, kikre
Oroszország író háboruja a legsúlyo-
sabbban nehezedik. Isten áldása lez,
a felebaráti szeretet e művön s ennek
nemesszívű munkásain!

Budapest, 1877. augusztus 16.

Dr. Batizfalvy Sámuel, akad. és
fővárosi bizottsági tag, dr. Barabás
József, kóroda főorvos s fővárosi bi-
zottsági tag, Cabdebo István, fővárosi
bizottsági tag, Földvály Mihály, or-
szágos képviselő és megyei bizottsági
tag, Forgó István, fővárosi bizottsági
tag, Gardos Károly, fővárosi bizott-
sági tag, dr. Gebhardt Lajos, kórodai
igazgató s fővárosi bizottsági tag,
Gebhardt József, ügyvéd s fővárosi
bizottsági tag, dr. Halász Géza, fő-
városi bizottsági tag, Helfy Ignác,
országgyűlési képviselő, Királyi Pál,
ors. képviselő s fővárosi bizottsági
tag, Kovács Gyula, orsz. képviselő
s megyei bizottsági tag, Krajtsik Fe-
rencz, orsz. képviselő s fővárosi bi-
zottsági tag, Miklós Gyula, orsz. kép-
viselő, Molnár Antal orsz. képviselő,
Molnár Endre, kereskedő s fővárosi
bizottsági tag, dr. Morzsányi Károly,
ügyvéd s fővárosi bizottsági tag,
Násztl Mór, fővárosi bizottsági tag,
dr. Poor Imre, főorvos, akadémiai s
fővárosi bizottsági tag, Szluha Ágost-
ton, orsz. képviselő, Sztupa György,
gyógyszerész, orsz. képviselő s főv.
bizottsági tag, Takács Miklós, főv.
bizottsági tag, Toldy István, lapszer-
kesztő s fővárosi bizottsági tag, To-
perezzer János, ügyvéd s fővárosi bi-
zottsági tag, Török József, gyógyszer-
ész s fővárosi bizottsági tag, Urváry
Lajos, lapszerkesztő s fővárosi bizott-
sági tag, Vogel Péter, ügyvéd.

Az iskola és szülői ház.

II.

A szülő, ha gyermekét csak azért, hogy az ne alkalmatlankodjék neki, korán adja ki kezéből, bűnt követ el, mert semmi sem rontja meg úgy a gyermeket, mint a korai rossz példa, a melylyel bizonyára sokszor fog találkozni, mihielyt a szülői ápoló karok közül kiszabadul, mely édes méregként lopózik be szívébe. Jól jegyzi meg azért Dupanloup, hogy a „házi nevelés ne legyen futós korán bevégezett, terjedjen az kiévekro mindaddig, míg csak a gyermek nincs képesítve a rossz behatások ellen magát kellőleg védeni.“)

Hallottunk már olyanféle nyilatkozatokat is, hogy „azért van a nevelő, hogy neveljen!“ Igen, mindenesetre azért van, de az olyan gyermekből, kiből a tiszta élet, erény s jószág alapvonala nincs meg, abból ugyan sohasem fog jellemes embert alkotni. Mert a jó gyermek már benn az iskolában, társai körében iparkodik nevelője szavának megfelelni, s őt tiszteli úgy, mint szülőjét, jóltevőjét. S ez nem büntetésből félelem, hanem azon jó eleve belécsapott elv: azt tenni, mit mondanak, de csak a jót, rosszat soha. Fájdalom, hogy a legtöbb gyermek nevelőjének parancsait leginkább félelemből követisakkor, ha nem látják, minden rosszat elkövet, nem bántja lelkiismeretét semmi, mert lelkiismerete nincs, a jó iránt érzéketlen, a rosszat örülként követi. Az ilyenekből válik ki később a társadalomnak salakja, mert fondorkodni fog, ravaszodik, a mi bizonyára rosszabb, mint százszor nagyobb hatalmú, de nyílt ellenség.

Nem akarunk mi itt egész általánosságban szólni. Volt eset, nem egy, sem kettő, hogy a családérű s tapintatos nevelés képes néha még a hiányokat is pótolni, de ez vajmi ritka tűnmény, s ha van, olyanoknál van, kiket talán csak a korai rossz társaság vont be körébe s a sokkal előnyösebb jót csak később ismerik meg, vagy olyanoknál, kik dacára a szülői elhanyagolatlanságnak, már a természetből jóknak, nemcsak a természetből, hanem a természetből is vannak alkotva. Az ilyeneken, ha a nevelő tapintatos, segíthet, de fájdalom, nagyon ritka ez!

A házi nevelés után következik az iskola. Ennek embere nevelő is egyezersmind, kötelessége a fejtelten gyermeket megtartani s gyarapítani a nyert jó irányban, s nemcsak képezni lelkét az ismeretek terén.

(*) V. a. Dupanloup: „Irányszemlék a gyermeknevelés körül.“

E kötelességerzet tudatában el is követ mindent, mi általa elérhető; teszi, mert a hivatása, mert képesnek érzi magát arra, hogy az emberi társadalomnak hasznos tagokat adhasson. De minden jóakaratú dugába dől azokkal szemben, kik házi neveléssel nem bírnak; itt a nevelés csak látszat, sikertelen s ha némi eredményre mutatna is, rendszeren csak külmáz, míg a gyermeknek belsőjében rosszabbul rosszabb gondolat kering. Nem használ ezeknél sem a vessző, sem a szép szó; amazz elviseli, emezt elhallgatja, de belsőjében nevet.

A nevelőnek ezéja jellemet a: kottui, akaratot kölcsönözni, lelkiismeretet s tudományt adni; vagyis a gyermek lelkében felébresztetni mindazt, a mit csak tudnia kell, hogy méltó legyen az istenség béléget viselni magán. Kettőt könnyen teljesít, mert rajta áll. Adhat tudományt, a mennyire a gyermek képessége engedi, mert hatalmában van; adhat irányt akaratának, mert szoktatása által szilárdra teheti a gyermeket elhatározásában, de a másik kettő: a jellem s lelkiismeret nem függ egészen tőle; mert azt a gyermeknek már csirájában kell bírnia, mit csak a szülő adhat meg neki.

Együtt kell a két iskolának munkálkodnia, mint a természetben az eső s napfénynek, hogy sikeresen hozzon létre növényt.

Fénelon bőven írt arról, hogy semmi sem képes oly rontó hatást gyakorolni a gyermek életére, mint a rossz társ. Ha ezek közé kerül a gyermek, vége van. Azért semmi sem kívá: nagyobb figyelmet, mint a társak kiválasztása s különösen még az, ha a társak körében a szülők örökös szeméitől távol palkoskodik a gyermek. Voltak esetek, hogy gondatlan szülők, kik gyermekeikkel nem törődve, sőt tán örülve a ját-zótársaknak, napokig hagyva őket együtt, borzalmukra kezdék szorvanni később, hogy a fia, kit talán jó nevelésben részesítettek, elfajult, hazuggá, vagy a mi még rosszabb, ravaszszá s engedetlen né lőn. Legokosabban tesznek azok, kik gyermekeiket egész a felsérdelel első stádiumáig szemük előtt tartják; játszik az ott az anyai óvó szárny alatt. Nem ritkán történik meg azután ebből, hogy a netalán rossz társ is — ex-emplum-rá hant, — látva a lelkiismeretes gondosságot, hallva oly dolgokat, miket még eddig nem hallott, javul s jóvá lesz.

De ismét ezen általánosságban kimondott elv mellett ne tegyék a szülők gyermekeiket olpuhulttá sem; olyauna talán, hogy később az élet terheit meg nem bír-

nák; de tegyék oly egyedül, kinek tán ki-
pos lesz később a társadalom rosszát
látni. Nem! a gyermekkel udvós s eles el-
lentében kell megismertetni a jót s ro-
szat egymás mellett, amazz követésre méltó-
tá, emezt úgy, mint a világ borzalmait,
melyeknek iszonyú következményei vannak.
De csak ismertetés, az meg akkor, ha már
a gyermek értelmisége teljesen kifejezett, ha
átérti, hogy mi a kettő közötti különbség,
mikor tudja, hogy mindkettőt ő nem gá-
ért követni, illetőleg kerülni kell. Az ily
gyermek később, látva a világ gonoszait,
örömmel fogja mondani: „hála az égnek,
hogy nem vagyok ilyen!“

Emberre léven a gyermek, becsüle-
tes is lesz, mert természetben fekszik,
bele van oltva, s lesz a társadalomnak hasz-
nos tagja.

Tapasztalunk elégazert azt az esetet
is, hogy vannak gyermekek, kiknek kitűnő
értelmisége, mellett borzasztó erkölcsök
vannak, ez ismét a ferde nevelésből származik.

A nevelő, kinek kötelessége s hivatása
mindkettőt becsépettetni a gyermek lel-
kébe, bizonyára mindkettőt egyenlő buz-
galommal teszi meg, s teszi különösen ak-
kor, ha fáradsága sikerét látja, s hogy
mégis egyik a másik rovására egy elter egy-
mástól, annak bizonyára nem ő az oka, ha-
nem az, hogy a gyermek már kezdetől
fogva romlott, mert nem gondoztatott úgy,
mint kellett volna. Az ily emberek lesznek
a társadalom csapásai, mert ész s szív
s észszel tesznek rosszat; nem
egygyűségéből vagy megakozottságból, ha-
nem tanulva.

Ne vegye senki zokon, ha tán kissé
erősebben vázolunk, mint szabad lett volna,
a nevelés nagy szükségességét, de a pél-
dák szomorúan igazolják, hogy sok tekin-
tetben igazunk van, s hogy a mai kor sem-
mit sem hanyagol el úgy, mint a családérű
házi nevelést; de dícséret legyen
azoknak, kik az ellenkezőt teszik. Mi ma-
gunk ismertünk egy családot, ahol őszinte
örömmel válnak mindig jelen, látva azt a
szép irányt, melyben a gyermekek nevelve
voltak. Nem volt ott egy is közülök, ki ha-
zudni mert volna, nem azért, mert tán
félt a rajtakapástól, hanem mert tudta,
hogy ezt nem szabad, s e meggyőződés szó-
kássá vált bennük. Ilyenekre nem szólnak
a sorok, de azokra igen, kik emberi mól-
tóságukat elfeledve, feledik azt is, hogy
arra is vannak hivatva, hogy a társada-
lomnak becsületes embereket adjanak.
Szól ezekre, de nem dorgálás képen, ha-
nem csak figyelmeztetéssel, megfontolásra

annak, hogy ha gyermekeikből embert akar-
nak nevelni, oly embert, ki az istenség kép-
mása legyen, adják meg neki a házi s szü-
löi gondos nevelést.

Ne higgyék, hogy a nélkül az iskola
fala s a nevelő mindennek elegendő, mert
e kettőnek párhuzamban kell
haladnia egymás mellett, hogy a
nevelés sikeres legyen.

S. G.

Egészségügy.

Felhívás! Az 1870. XIV. közegés-
ségügyi törvényezik, bármennyire kor- és
észszérű intézményeket foglal magában az
emberiség legfontosabb tényezője, az egész-
ség megmentésére; mégis írott malaszt
marad az, ha a hivatott közegek az eddigi
közöny mellett megmaradnak.

Az egészségügy fejlesztése vártett
munkásságot igényel, főleg hazánkban. Nem
megítélhető az az körülmény, hogy hazánk-
ban a halálozás perzentuatiója, bárhol
a legmagasabb számot tünteti fel a nyvelt
európai államok közül?

A fejlesztés nagy munkája orvosainkra
várakozik. Megyénkben az egészségügyi tör-
vény életbeléptével az orvosok intézmény
rendszeresített állapotha helyezettett
ugyan, de ezen decentralizálva rendszere-
sített intézkedés csak úgy lehet udvös, ha
annak minden tényezője feloldás-
szel közreműködik.

Ugy van-e ez? Azt csak úgy tudhat-
nánk meg, ha az egészségügy minden kö-
zege nyilvánosság előtt életelt állva mű-
ködéséről, s a működés folyamában nyert
gyakorlati tapasztalatairól.

Lapom állandó rovatot nyit az egész-
ségügynek!

Felhívom azért a megyei, városi, járási és
körorvos urakat, hogy minden oly mozzanat-
ról, mely az egészségügy fejlesztésére vonat-
kozó intézkedést tartalmaz magában, de
egyszerűsített módon hárgasságról vagy oly
összeteközésekről, mely a törvény és gyakor-
lati kivétel vagy tapasztalás között minden új
intézmény létrejöttékor, elő szokott állani,
továbbá a területi beosztás indokoltan hely-
lyes vagy helytelen voltáról, valamint az
illető járásokban észlelt ártaló betegülések-
ről, esetleg járványról, — a havi halálozás
számáról s minden oly tényről, mely az
egészségügy közvetett vagy közvetlen fej-
lesztésére vonatkozik, a szerkesztőset eset-
ről esetre tudósítani ne terhelhessenek.

Horváth Danó.

TÁRGYA.

Egy haldokló műzümán.

(Rajz.)

Emlékezet s remény.

Csillagos ég borult a bájos vidékre;
Magas bérzetű s mély völgyön leng a béke;
Nem szitog a szél,
A himnusz hallgat.
Móna némaságha panaszos surlaja
Édes hangja olvad!

Oh milyen fénséges az új némasága...
Merengek... s feltárlakem mult világá...
Előttöm komoran,
Mint sötét szárnyak,
Mint borús várromok a boldog multaknak
Omladéki állnak!

Fölöttök kalandos nyughatatlan lelkem,
Mint a sírhalmokon az éjféli szellem;
Majd lombel és rohan,
Majd szeliden lebeg
S reszketve borul le szokni, hol kedves
Emléket talált meg.

Fénséges az éjnek méla némasága...
Merengek s feltárlakem új világá;
Előttöm vidoran
Feltűnik a remény
S stnyes köntösében, mint egy istenasszony
Mosolygva int felém:

Engedez, engedez oh én hatalmas istenem
Az édes multakon el-elmerengem?
Ez hogyha lelkemet
Tépi a fájdalom,
Vigasztal küldd el a mosolygó reményt
Csillagos szárnyakon!

Bellezay Lajos.

Sápadozni kezdett az esthajnal pirja.
Szürke felhőlepel barkolá be lassankint a
földet: eltakarai igyekezett a véres eseményt.
Halványabbá vált a távoli orimok képe; a
cypusok és plátáok nynyjzókodó árnyai
kiterjeszkedve utolsót rezegtek, majd telje-
sen elmosódtak a bucsut vevő nap sugarai
után. De a száguldó fellegek köpenyfoszlá-
nyait még mindig pirosba játszó fény sze-
gélyezé.

Lassú mozdulattal hūmpilyögve kavargott fel a völgy véres homokja, mint nehéz
sohaj szelte át a léget s Haemus űreibe
repült.

Sápadó fény rezgésében, tépett uszályú
felhők árnya alatt fektűt összefutott véré-
ben a haldokló műzümán; halvány fejét
a hideg földre hajta s megtörtött zemsuga-
rával engesztelőn a meny felé sietve, ki-
terjesztett karjait nem kulcsolá be boszura
az örökre olnémult kedély!

Nem égő sebének kinjai zárták be
mereven ajkait; szívében sokkal égetőbb,
sokkal fájdalmasabb érzet dűtta végesátját:
a jó honfinak vesztéségerzete!

Ti, akik ott voltatok egy nemzet haldokló
ágyánál, mely fölött Hadur terjeszté óvó
karjait; kik hallottátok a tehetetlen halál-
hűrgését; ne kérdjétek tőlem, miért tilt a
bánat marcangoló szelleme az elhagyott
műzümán kéktűl halántékaira; miért kövűlt
meg borzasztó kinjaiban összeshűtött melle,

s miért nem éimithatá ki Astaróth szétlult
vadásait?!

De esitt! E testben még nem aludt ki
végekép az élet!

A fuvalom, mely ajkairól hulláuzik,
imát susog:

„Allah hatalmas! Ő küldé szép hazám
földére éjszak jégge fagyott görgetegét!
De ő olvasztja is el azt!“

Tűl Haemus ormain, messze Csar-Dagh
sziklájától, él egy vitéz nemzet, mely azt
mondá:

„Testvéred vagyok!“ Add meg, oh
Allah! hogy e nép karjai megragadhas-
sák végeszély idején szédűlő nemzetem kezét!“

Kebűt még egyszer áthevité a gondolat,
mely boldogító érzetével szelid szempilláin
nyugodott meg.

Semmi sem látszott többé az ég tiszta
kékjéből. — A bánatos felhők uszálya át-
fogott mindent... a csillagokat, a messze
magasló hegyet, a susogó olajbokrokat s a
néma műzümán-kebelt...

A fölkerelkedett vihar zűgása közt száll-
tak le Monsir és Nekirre szellemek
a haldokló fölé. S midőn szárnyasatagásuk
elhalt a messzeségben, a jószívű Monsir
selyempuha homokkal födű be a halott
tagjait.

S a besötétűlő éjszakán át siet az em-
beriség nagy átká: a bűn!

MÖR.

Pörschach, (Karinthia) aug. 27.

Pörschach, hol a nyarat már ötöd
ben töltöm, valaini egy valóágos fűdő és
Zsély közt. Nines gyógyterme, szinháza,
hangversenyei; hiányzik belőle az a publi-
cni is, mely fűdőbe csak toilletjei kedve
ért meg; tehát nem valóágos fűdő. Van
azonban 16 villája, két kényelmes vendégűje,
gyönyűrű tava, fűlséges fenyvesei, élénk
társas élete s 3-400 vendégo: tehát nem
Zsély.

Ezen negatív és pozitív tulajdonságok-
ból könnyű képet alkotni e kis helyről:
Pörschachba nem az jön, a ki beteg, nem
is az, ki csupán mulatni akar. E helyet azok
keresik fel, kik a nagyvárosok miásmás
levegőjét, vagy a magyar pászta rekkent
bűségét szívesen eszerelik és eszerelhetik föl
a fenyűbalzsamos, tiszta atmoszférával s a
hűs tő hullámaival, mely három mértfűdny
hosszaságban olyanforma hegyesekék láb-
nái nyűlik el, minők a gyarmati szőlőhegyek.
E tő északi partján fekszik Pörschach. Ki
esős időben érkezik ide Magyarország vala-
melyik dombos vidékéről, boszús esalódással
fogja elhagyni waggonját, mert hisz ilyesmi
otthon is lát. De ha a felhők oszlani kezde-
nek, s elégedetlen turisták kitekint abla-
kából, hō körpűtlást talál.

A törpe hegylánc mögűt, a felhőfű-
tányok közt egy másik, majesteticus begy-
sor kopár sziklai tűnek elő. Ezek a Kara-
vankok. A kezdő utazónak tapasztalatlan
szemei havat látnak a naptól sűtűt heg-
oldalon. Estefelű azonban, midőn a nap

A közeg-szűség érdekében, a közvetkező rendeletet hozotta ki a belügy-miniszter: A közeg-szűség rendezéséről szóló 1876. XIV. t. cz. 10. §-a értelmében a hatóság feladata annál annak létesítését eszközölni, mi a közeg-szűség elmozdítja. E részben nagy fontosságot kell tulajdonítani annak, hogy részint a közfogyasztásra szánt húsok és a melegebb korokban könnyen romlásnak indulható egyéb táp és élelmi czikkeknak biztosabb eltarthatása, részint pedig betegségekben és jelelül nagyobb sérülésként való alkalmazhatóság céljából lehetőleg minden közegben elégséges mennyiségű jég mindenkor közfolytalan legyen. A midőn tehát a törvényhatóságot erre figyelmeztetem, felhívom, hogy a megkívántató előkészületeket már most arra nézve tegye meg, hogy jövőre a közeg-szűség szempontból megkívántató jégkészlet lehetőleg mindenütt meg legyen; oly helyeken pedig, hol ez legelőzhetően akadályokba ütközik, intézkedés arra nézve megtéessék, hogy a szükséges jég szomszéd vagy közlelő eső helységekből könnyen kapható legyen.

Hírek.

Veres János ur, pusztá-berkii földbírtokos, 140 darab ügyesen kitömött madarat küldött a b-gyarmati polgári iskola muzeumának. A madarak nagyon szép példányok, hecses adományt nyert bennük a polgári iskola muzeuma. — Vajha Veres János ur szép példáját azon számosak közül, akik azt meggyőnkben tehetik, az oktatásügy érdekében, többen követik!

Graef Ede altábornagy, József főherceg a honvédség főparancsnokának adatlusa, augusztushó 28-án este B-Gyarmatra érkezett, 29-én honvédekkel felett szemlét tartott a megelégedését kifejezve, még ugyanaznap tovább utazott.

Ipolyságon Beliczay Lajos ügyvéd, iródat nyitott.

Hymen. Augusztushó 28-án tarták esküvőjüket: B-Gyarmaton Mandel László nyírbari földbírtokos Felsenburg Mór kedves leányával Karollnával, és Kálnó-Garabon Freuny Gyula, Szentpéter község közseregetben álló darék lelkész Barholomaeidesz Irénnel, Barholomaeidesz Gyula kálnógarabi evang. lelkész bájos leányával.

A műkedvelői előadás B-Gyarmaton, néhány hölgy, fiatal ember és Balogh társulatának egy-két tagja által aug. hó 25-én megtartott. Az előadást táncmulatság követte a megyeház kis termében. A tisztá jövedelem fele a színészeknek, fele a törzsebessülteknek van száma.

A m. kir. igazságügyminiszter R. ros-Malyad községét a szécsényi kir. járás bíróság területéből a lozencei kir. járási bíróság területéhez csatolta. Ezen redelet f. évi október 1-én lép életbe.

utolsó magyarai játszanak a sziklafalon, ez is hevélni látszik a rózsás pirban ég. Ez az Alpenglühén. A mily szép e látvány, oly rövid ideig tart. Távol hegyek mögé hajlik a nap, a sziklák pírja gyorsan tűnik, néhány percz múlva úgy áll előttünk a hegy, a milyen a valóságban, komoran és hidegen.

A Karavankok mésztartalmú hegyei 6-7000 lábnyi magasságban, félkörben húzódnak a wörthi tó felé, nyugat-keleti irányban. Örökös hó még nincs ily magasságban. A mit első látásra én is hűnek véltem, az meszkő.

A wörthi tó mellett még több falueska fekszik, melyek nyáron át tömve vannak idegenekkel.

Néhány év óta Magyarország is nagy contingenst szolgáltat a vidék látogatóihoz. A magyar aristoeratiát, Videsich, Pejachevich és Formage grófok, a tudományos körököt dr. Sággy egyetemi tanár képviselik Pörschachban.

A déli vasútnak marburg-franzensfestai vonalán fekvő Pörschach nem csak mint Sommerfrische, hanem mint havasi partiek kiinduló pontja is, kellemes hely.

Tyrolba 5 óra alatt a gyorsvonat röptül; Krajna legérdekesebb helyei, mint Veldes, Weisenfels, továbbá az osztrák havasok óriása a Gross-Glockner, fél nap alatt érhető el innen.

Társadalmi tekintetben Pörschachnak oly sajátosságai vannak, melyek különösen nekünk magyaroknak feltűnők és tanulsá-

Az utolsó felvonás, a b-gyarmati városi kapitány ur, ur. Kordianhuzó, közreműködése mellett. — Búcsúzó színészeink közül K. u. a. Zichy vendéglobban herelt szobájában, múlt hó 27-én este többen összegyűltek pályátsárai. — Búcsúpotharuk ültetése közben az „Isten hozta“-ot, mint az máshol is, s talán a kapitány urnál is könnyen megvesztetik, egy-két dalban is elmondták, amikből azonban, hogy azzal botrányt idéztek volna elő. A kapitány ur, akinek minden másról igen helyes, de a személyes szabadságról felette helytelen fogalmat lehetnek, nekiment a búcsúzó komponánának és a házágazat felszólítja igazolványa előmutatására, mert — ugymond — szeretne tudni, ki az, aki éjjel dalolni me reszel? A felhívott bemutatja magát: „én K. népszínmű énekes vagyok, egyeb igazolványom nincs“. „Az nincs a homlokára tűtve — mars be a köterbe!“ — néhány percz még és a városi supárnya fogadta be azt, akinek nincs a homlokára tűtve, hogy szegény soroldozott színész. Ajánljuk a városi előjáróság figyelmébe, hogy a kapitány ur szűkebbmárka legyen a supárnyába szülő beléptijegyek osztogatásában, mert az egyéni szabadság nem az ő lába alá való portéka; oda tartson inkább magának egy kis erelességet, (ne ugorják meg hajnával egyetemben, mint legközelebb téve, azt tartván: „szegény a futás, de hasznos“), ahol neki és hajnával szék-lábbal mutogatják, „merre van a kimenet.“

Az ipolysági műkedvelő társulat azzal lepte meg Pongráz Lajos társulati igazgatóját f. hó 25-én névnapja alkalmából, hogy őt egy díszvaosorára meghívta, melyet maguk a bájos műkedvelők szép kezei rendeztek a megyeház kistermében, hol a társulat körén kívül álló vendégek is megjelentek, jó kívánságokkal megtisztelve az ünnepeket, kit szép toasztokban Axmann Vincze honvéd őrnagy és Bory Pál Hontmegye egykori országgyűlési követe köszöntöttek fel. Az ünnepeit választásban mely hálafejtéje fejezte ki a szerinte se hogy megemerkendémet megtiszteltetésért, s e kitüntetését esupán városunk hölgyei iránt viseltető mely tisztelőnek tulajdonítja, boldogabbnak érezvén magát e napon Traun-lob, maiúzi híres középkori költőnek, (ki nek sirjánál ő is állott) mert míg ezt a mainzi hölgyek halála után saját szép karjaikon vitték a mainzi domba, addig őt az ipolysági szép hölgyek élében viszik szellemi karjaikon! Ők azok, kik az ő magán életének sivatagját rózsákkal hintik be, stb. Követte a vaosorát a kivilágított nagy teremben egy rögöfőzött táncmulatság, mely a legderültebb kedéllyel éjfélén túl tartott.

Az ipolysági izraelita 4 osztályú népiskolában a f. évi zárvizsgálatok m. hó 26-án és 27-én tartottak számol. vendég jelenlétében, kik örömmel látták az előmenetelt, melyet a mindkét nembeli ifjú nemzedék egy tudományok, mint az írás, ének, sőt tornaszatban tanúsított, mi kétségkívül egyrészt Sehlézingér és Fried tanító urak érdeme, másrészt azonban az iskolaügyeket vezető választmányé is, mely csak a mult

gosak. Legjobban jellemzi az, hogy néhány napi ittlét után a legfeszesebb idegen is otthonossá lesz.

Az osztrák kedélyesség, a karinthiai szivélyesség — melyben néhány nyers vonás is van — úgy hat az emberre, mint a tiszta hegyi lég. Magunkba szívjuk s hatása már nem tőlünk függ; átváltoztat, elevenit és megifjit.

S e fesztelenséget nemcsak annak kell tulajdonítanunk, hogy az utazó otthon hagyja gondját s az utra csak friss kedélyt (és pénzt) visz magával. Nem, e fesztelenség oka száradok tradícióiban rejlik. Itt a hegyek országában, hol az elemekkel keményebb harcra kell vinni, mint a termékeny síkon, jobban egymásra vannak utalva az emberek.

A német individualitás hálás talajra talált e vidéken. Mikor a hó és jég elzárja az utakat s kis körre szorít földbírtokost, papot, tisztviselőt és üzletembert, feledve lesz a rang és származás, s előtérbe csak az a tulajdonság lép, mely a zoologiában is leginkább jellemzi, hogy ő társas lény.

A vasut sem túrtitja le e jellegzet Karinthiáról. Hiszem, hogy nem is fogja letöltni soha sem.

Az élet sokkal szobgy, sokkal kellemesebb. S a ki él, nem okosan teszi, ha kellemesen akar élni? . . .

Béreczy Jenő.

évben építtette az új iskolát, csinos és tágas épületet. A jelenlévőket különösen meglepte az iskolázottak magyar nyelvbeni jártassága és többlendbéli szavalmánya. Egyik leányka Eötvös bucsuját igen helyesen szavalt, Kolessey Hymnusát pedig az egész osztály igen szépen énekelte.

Az ipolysági honvéd-zászlóalj gyakorlatot, melyek naponként tartatnak, f. hó 28 és 29-én szemlélte meg József főherceg a főparancsnok adatlusa Graef Ede altábornagy.

Határozás. Folkusházy László ipolysági kir. törvényszéki végrehajtó m. hó 24-én Tesnagon typhuszban elhalt és számos barátai s a nép ószinte részvéte mellett 26-án temetették el. Béke poraira!

Lukács Gyula, az „Egyetértés“ harsztéri tudósítója szerint, a balkáni harcztérre a napokban egy nagyobb eszerek szállításának kell megerkezni, s ezek Zubovic és Fedor honvédtiszt parancsnoksága alatt fognak az ellenség elő küldetni.

Az „Apollo“ zeneműfolyóirat 15. 16. és 17. száma következő tartalommal jelent meg: 1. Emlék lapok, keringő Nagy Bélától. 2. Két népdal: I. Megkövetem a tens nemes vármegyét, II. Mely a Tiszának a széle; ártira Kapi Gyula. 3. Magyar ábránd Kersch Ferencztől. 4. Román dal Allaga Géztől. 5. Nocturne Tariezy Ferencztől. 6. Berta, polkamazurka Geiger M. A-tól. 7. Román hegedőre zongorakísérettel, szerző Feiglör Nep. János. 8. Népballada: Nem volt párja a faluban, egyházi (aeoliai) hangnemből ének és zongorára ártira Zimay László. 9. Népdal: Tizenkettő, tizenhárom, tizenöt, zongorára ártira Zimay László. A zongorázók és énekesek számára igen ajánlható folyóirat, előfizetési ára 6 frt, fél-évre 3 frt., mely a kiadóhivatalhoz (Budapest, vár, Orezágház utca 94. sz. a.) küldendő be. Kiváratra a lap utánvétellel is küldetik. Még folyton előfizethetni az egész évfolyamra.

Nógrádmegyeli lotenyésztés emelése engedélyezett lotenyésztési jutalomdíjazások f. évi szeptemberhó 9-én Szirakon és f. évi szeptemberhó 25-én B-Gyarmaton, fognak megtartatni, mely alkalomszokon külön-külön következő államdíjak lesznek kifizetve:

I. Sikerült szopos esikóval bemutatott anyakaucaák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak s a tenyészkancaák kelleivel birnak: első díj 10 drb. magyar arany, második díj 8 drb. magyar arany, harmadik díj 4 drb. magyar arany.

II. Három éves kancaesikók számára, melyek kitűnő tenyészkepeséget ígérnek: első díj 8 drb magyar arany, második díj 6 drb magyar arany, harmadik díj 5 drb magyar arany.

Minden tekintetben kitűnő mén- és kancaesikókat a kitűzött díjakból pályázaton kívül is jutalmazhat a díjazó bizottság.

Ezen államdíjakra pályázhat minden nógrádmegyeli tenyésztő, ha községedőljáró bizonyítvánnyal igazolhatja azt, hogy a szoposcsikóval bemutatott anyakauca már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított hároméves kancaesikó az ellős idejekor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett.

A pályázatok csak az angol telivér lovak vannak kizárva, — minden egyéb fajú — akár nagyobb, akár kisebb tenyésztő által nevelt is, arany díjakra kivétel nélkül pályázhat; ha azonban valamely ménes-tulajdonos vagy bármely más díjnyertes pályázó a nyert aranydíjat a közügy érdekében a helyszínen önjag pályázat alá kívánna becsátani, úgy kitüntetésül a díjak szerint fokozatosan osztályozott: arany, ezüst vagy bronz díszoklevelet fog nyerni.

A bemutatott lovak megbrálása, valamint az odaitelt díjak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni.

Hogy a díjazó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt napok reggelén az illető helyhatóságnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend.

Rendőri hírek. Vadkerten augusztus hó 30-án este 7 óra tájban tűz ütött ki, több ház és számos gazdasági épület lett a lángok martaléka. Hogy a kár mennyire rugbat, arra még adataink nincsenek. — Lapujtón mult hó 18-án egy dűhődt juhász 3 gyermeket megmárt, kik közül az egyik negyednapra el is halt; ugyanaznap Sós-harthyban egy embert és több ebet márt össze, majd másnap Karancságon és Szalmateresen tébolygott, s e falukban is 4 embert márt meg. A járási orvos Bach N. négy napig tartózkodott e községekben, s a szerencsétlenek megmentésére mindent elkövetett, milyen eredménnyel, még nem tudhatni; hisztik, hogy az erelességtől ismert járási szolgabíró sem fog elmulasztani semmit a legszigorubb ellenőrködésből. — B-Gyarmaton augusztushó 30-án egy közbonvéd az 52-ik zászlójából a laktanyában felakasztotta magát.

Különlélek.

Jó napozás. A közelebbi napok egyiken négy lellei ember 16 mondd tizenhat vasuti kocsit (egy egy kocsiiban 200 mázas) rakott meg egy nap alatt gabonával, s ke-restek 3200 mázas borakásáért 100 frtot — mint szokták mondani proletárok — ebben a koldus-világban. (K. V.)

Furcsa rokonszenv. A tisztá vasuton utazott vasárnap hajnalban néhány búsmagyar Nagyvárad felé. A vasuti kocsikban természetesen eszükbe jutott a poltíka, minnek folytán szőnyegre került valamennyi diplomatája az öreg Európának. Beszéd közben egy ur szótelen éltető Gorcsakoffot, mi miatt végre megkérdezték társai, hogy tréfál-e, vagy komolyan beszél? „Nem bis én — felel a kérdezett — nem tréfálok, sőt határozottan rokonszenvezem minden oly névvel, mely of-ban végződik.“ — „Igen? — válaszol egy az utitársak közül, ön rokonszenvezik az of-okkal? No itt van egy, rokonszenvezik-e az of-okkal? E közben aztán olyan valami csattant, mit (p)of név alatt ismer a világ. (K. V.)

Tragikus jelenet folyt le közelebb a szepességi Sz. Anna helységben; itt ugyanis július 26-án bucsú volt, s a nagy néptömögen kívül számtalan béna és koldus is megjelent az ünneplényességekre. — A koldusok között egy fiatal vak leányka keltett általános részvéteket. — A nézők egyike, egy fiatal asszony, oda lép a szoronszénen teremtélhoz, néhány vigasztaló szó kísérettelben alamináztán nyújtott neki. Alig hallotta azonban a gyermek a nő hangját, midőn „Anyám, anyám!“ — kiáltással eszméletlenül összerogyott. Valóban a nő a vak leánykában saját gyermekét, — kit néhány év előtt embertelen koldusok elraboltak, s ezemeit kiszúrták, hogy így az emberek közönségének kizsákmányolására eszközül felhasználják, — ismerie fel. A tetteseket rögtön elfogták s a törvényszéknek átadták.

Megható szerelmi dráma. Holtek Teréz tápió szent-mártoni születésű 20 éves hajadon mint szobaleány szolgált Budaposten. Mult vasárnap este szobát vett ki a „Hattyu“ szalodában s félitter bort vitetett fel a pinczérről. Aztán egy hordárnak, testvérenje nevére szóló levelet adott át, s kíván borát, revolverből halálos golyót töpített agyába. A kik a lövés a szobába siettek, a padlóra elterült hulláját találták csak meg. Arca szép volt, mint ezelt; a lövést oldalról intézte. Keblében elrejtve egy levelet találtak, melyet Szoyka Lajos nevű kereskedősegéd intézett hozzá — vég-órájában. Szoyka ugyanis m. hó 21-én Bécsben a praterben magát agyonlőtte, s a leány kedvesét vesztette benne. A Szegény Teréz azt hitte, hogy kedvese ő miatt végezte ki magát, annál inkább, mert mint mondják, az ifjú apjától is találtak nála ily értelmű szemrehányó levelet, az eset kedélyére oly nyomasztólag hatott, hogy ő is hasonló módon semmisítette meg fiatallétét.

Szerkesztői észnet.

Ipolyság. Beliczay Lajos urnak: Magánlevél megy.

Felolós szerkesztő

Horváth Danó.

Árverési hirdetmény.

Hontmegye ipolyság mezőváros területén, a megye székhelyén néhai Vaskovits M. és Lestyánszky M. közös hagyatéklukhoz tartozó, az ipolysági 88. sz. tjkönyben + 78. hr. 95. sz. lakház 2200 forintra becsülve, III. sz. hr. 164. sz. lakház 2400 forintra becsülve, a 471. sz. tjkönyben I. sz. hr. 118. sz. lakház 3200 forintra becsülve. S ezen házakhoz tartozó a 490. sz. tjkben 62. sorz. alatt jegyzett közös legelő illetőséggel.

Továbbá a 88. sz. tjkben + 563. hr. sz. kutyahegyi 2 pincze egyenként 250 forintra becsülve, s az ugyan ezen pinczék előtt fekvő 563. hr. sz. kis kert 50 forintra becsülve, valamint a 627. hr. sz. kutyahegyi pincze 100 forintra becsülve, s végre + 406. hr. szátnú oldali szőlő a terméssel 300 forintra becsülve.

A tesmagi 171. sz. tjkben 2362. hr. sz. luhigyei szőlő a terméssel együtt 300 forintra becsülve. Az örökösök elhatározásából folyó évi szeptemberhó 26-án d. o. 10 órakor Ipolyságon Schiller Antal kir. közjegyző irodájában önkéntes árverés útján örökáron eladatnak, addig is az árverési feltételek nevezett kir. közjegyző úrnál a vagy az alulírott gondnoknál megteudhatók.

Ipolyság, 1877. aug. 24.

Vaskovics József, hagyatéki gondnok.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Kék Lászlónál B.-Gyarmaton 1877